

KẾT QUẢ KHẢO SÁT CÔNG KHAI NGÂN SÁCH NĂM 2020 TỈNH ĐẮK LẮK

1. Giới thiệu POBI 2020

Chỉ số công khai ngân sách tỉnh (POBI) là một sáng kiến quốc gia, được thực hiện độc lập bởi Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) và Viện nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (VEPR). Năm 2020 là năm thứ tư POBI được khảo sát. Khảo sát POBI 2020 của tỉnh Đắk Lắk được tiến hành vào ngày 01/02/2021. Nhóm nghiên cứu đã rà soát các văn bản được công bố trên các trang thông tin điện tử của UBND tỉnh, Sở Tài chính, HĐND tỉnh, Sở Kế hoạch và Đầu tư (KH&ĐT) và MTTQ tỉnh.

Khảo sát POBI 2020 gồm **96** câu hỏi có tính điểm phân tích về hai trụ cột của trách nhiệm giải trình ngân sách: (i) Mức độ công khai, minh bạch và (ii) Sự tham gia của công chúng. Các tài liệu được sử dụng khảo sát bao gồm 11 loại tài liệu bắt buộc phải công khai theo như Luật Ngân sách Nhà nước (NSNN) 2015 và thông lệ tốt của quốc tế.

Trụ cột thứ nhất – ***công khai minh bạch ngân sách*** bao gồm các chỉ số về tính tính sẵn có, kịp thời, thuận tiện, đầy đủ và tính tin cậy của 11 loại tài liệu ngân sách. Trong số 11 tài liệu này, có 7 loại tài liệu ngân sách bắt buộc phải công khai theo Luật NSNN 2015 và 4 tài liệu ngân sách cần phải công khai theo như thông lệ tốt của quốc tế (xem Bảng 2). Chỉ số công khai ngân sách POBI 2020 là kết quả của **85** câu hỏi trong trụ cột này được quy về thang điểm 100.

Trụ cột thứ hai – ***sự tham gia*** gồm **11** câu hỏi trong đó 8 câu hỏi về mức độ chính quyền địa phương tạo điều kiện để người dân tham gia vào chu trình ngân sách thông qua trang thông tin điện tử của Sở Tài chính; 3 câu hỏi về mức độ phản hồi thông tin của Sở Tài chính tỉnh đối với câu hỏi/yêu cầu cung cấp thông tin của nhóm nghiên cứu.

2. Kết quả khảo sát POBI 2020 tỉnh Đắk Lắk

Bảng 1: Kết quả khảo sát POBI 2020 của tỉnh Đắk Lắk

KẾT QUẢ KHẢO SÁT CÔNG KHAI NGÂN SÁCH TỈNH ĐẮK LẮK NĂM 2020		
MỨC ĐỘ MINH BẠCH (CHỈ SỐ CÔNG KHAI NGÂN SÁCH POBI 2020)		SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN
XẾP HẠNG 62	4/11 Tài liệu bắt buộc được công bố	XẾP HẠNG 52
ĐIỂM XẾP HẠNG 23,41	4 Tài liệu được công bố đúng hạn	ĐIỂM XẾP HẠNG 20
ÍT	0 tài liệu công bố chậm, 0 tài liệu công bố quá muộn hoặc không rõ ngày công khai	

Ghi chú: Trong số 11 tài liệu chấm điểm POBI 2020, chỉ có 8 tài liệu được chấm điểm tính kịp thời (công bố đúng hạn, công bố chậm, công bố quá muộn hoặc không rõ ngày công khai).

2.1. Nhận xét chung về kết quả công khai ngân sách của tỉnh

Kết quả khảo sát POBI 2020 cho thấy tỉnh Đắk Lắk đã công bố **ÍT** thông tin về ngân sách nhà nước. Tổng số điểm về mức độ công khai, minh bạch của tỉnh Đắk Lắk đạt **23,41** điểm quy đổi, xếp hạng thứ **62** trong tổng số 63 tỉnh, thành phố khảo sát POBI 2020, **giảm 19 hạng** so với kết quả chấm POBI 2019.

Bảng 2: Kết quả chấm POBI 2020 tỉnh Đắk Lắk phân theo các nhóm câu hỏi và tài liệu

Mục	Điểm POBI chưa quy đổi ¹	Điểm POBI 2020 quy đổi
A. Trụ cột sự tham gia	200	2,90
B. Điểm trụ cột minh bạch ngân sách – điểm POBI 2020	1615	23,41
I. Theo loại tài liệu		
1. Báo cáo Dự thảo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 trình Hội đồng nhân dân tỉnh	33	0,48
2. Báo cáo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 đã được HĐND tỉnh phê duyệt	66	0,96
3. Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh quý 1/2020	325	4,71

¹ Đã tính trọng số

4. Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 6 tháng đầu năm 2020	300	4,35
5. Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 9 tháng năm 2020	325	4,71
6. Báo cáo số liệu và thuyết minh tình hình thực hiện ngân sách tỉnh năm 2020	300	4,35
7. Báo cáo quyết toán ngân sách tỉnh năm 2019 đã được HĐND tỉnh phê duyệt	66	0,96
8. Báo cáo ngân sách công dân năm 2021 (cho Dự toán đã được phê duyệt)	0	0,00
9. Kế hoạch Đầu tư công năm 2021	0	0,00
10. Báo cáo tình hình nợ công của tỉnh năm 2020 hoặc 2021	0	0,00
11. Báo cáo kết quả thực hiện các kiến nghị của Kiểm toán nhà nước năm 2017, 2018 hoặc 2019	0	0,00
II. Theo tiêu chí đánh giá		
1. Tính sẵn có	200	2,90
2. Tính kịp thời	200	2,90
3. Tính thuận tiện	375	5,43
4. Tính đầy đủ	675	9,78
5. Tính tin cậy	0	0,00
6. Tính liên tục	165	2,39

2.2. Trụ cột minh bạch ngân sách

Kết quả khảo sát POBI 2020 của tỉnh theo tính thuận tiện, tính sẵn có, tính kịp thời, tính đầy đủ, tính tin cậy và tính liên tục của các tài liệu ngân sách được công khai như sau:

Tính thuận tiện của tài liệu công khai

Khi tiếp cận các tài liệu ngân sách trên trang thông tin điện tử (TTĐT) của Sở Tài chính và UBND tỉnh Đắk Lắk, nhóm nghiên cứu nhận thấy:

- Trang TTĐT của Sở Tài chính tỉnh Đắk Lắk có thư mục riêng về công khai ngân sách, được phân chia cụ thể theo từng loại tài liệu. Tùy từng tài liệu mà nội dung được cập nhật đến năm 2021. Các tài liệu như dự toán ngân sách tỉnh 2021 đã được HĐND tỉnh quyết

định và quyết toán ngân sách tỉnh 2019 có hiển thị trên cổng TTĐT tuy nhiên đường dẫn tải file dữ liệu không hoạt động do đó không tiếp cận được tài liệu (chỉ tiếp cận được tài liệu của các năm trước đó). Ngoài ra, tài liệu dự thảo dự toán trình HĐND tỉnh chỉ được cập nhật đến năm 2020.

- HĐND tỉnh không có trang TTĐT riêng, chỉ có thư mục liên quan đến HĐND tỉnh trong trang TTĐT của UBND tỉnh và không có các tài liệu được cập nhật. Tài liệu gần nhất được công khai từ năm 2019.
- Đối với các tài liệu được công khai trên cổng TTĐT của Sở Tài chính, các báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh quý 1/2020, 6 tháng đầu năm và 9 tháng năm 2020 có định dạng excel, thuận tiện cho việc sử dụng. Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh cả năm 2020 có dạng PDF nhưng dễ dàng chuyển đổi và sử dụng.

Tính sẵn có của các tài liệu bắt buộc công khai

- Tỉnh đã công khai **4/11** loại tài liệu bắt buộc, bao gồm: Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh quý 1 năm 2020, Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 6 tháng đầu năm 2020, Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 9 tháng năm 2020 và Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh cả năm 2020.
- **07** tài liệu ngân sách không công khai, bao gồm: Báo cáo dự thảo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 trình HĐND tỉnh, Báo cáo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 đã được HĐND tỉnh phê duyệt, Báo cáo quyết toán ngân sách tỉnh năm 2019 đã được HĐND tỉnh phê duyệt, Báo cáo ngân sách dành cho công dân năm 2021, Kế hoạch đầu tư công năm 2021, Báo cáo tình hình nợ công của tỉnh năm 2020 hoặc năm 2021 và Báo cáo kết quả thực hiện các kiến nghị của Kiểm toán nhà nước năm 2017, 2018 hoặc 2019.

Tính kịp thời của các tài liệu bắt buộc công khai

Trong số **04** tài liệu ngân sách được công khai, tất cả đều được công khai kịp thời trên trang thông tin điện tử của Sở Tài chính: Cụ thể:

- **04** tài liệu được công khai kịp thời là: Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh quý 1 năm 2020 (06/4/2020), 6 tháng đầu năm 2020 (02/7/2020), 9 tháng năm 2020 (07/10/2020), cả năm 2020 (30/11/2020).

Tính đầy đủ của tài liệu được công khai

- Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh quý 1 năm 2020: Báo cáo được công khai không đi kèm báo cáo thuyết minh, phản ánh đầy đủ ba biểu về ngân sách địa phương theo quy định của Thông tư 343. Báo cáo bao gồm những thông tin so sánh với số liệu dự toán ngân sách được duyệt của cả năm và tình hình thực hiện cùng kỳ năm trước. Biểu số 59/CK-

NSNN phản ánh đầy đủ 04 mục lớn nhưng không chi tiết các mục nhỏ theo quy định của Thông tư 343 (mục B-I thiếu thông tin về dự phòng ngân sách).

- Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 6 tháng đầu năm 2020: Báo cáo được công khai không đi kèm báo cáo thuyết minh. Báo cáo chỉ phản ánh hai trong số ba biểu về ngân sách địa phương theo quy định của Thông tư 343 (thiếu Biểu số 61, trong thư mục có đường link tải Biểu số 61 nhưng khi mở ra lại là Biểu số 60). Báo cáo bao gồm những thông tin so sánh với số liệu dự toán ngân sách được duyệt của cả năm và tình hình thực hiện cùng kỳ năm trước. Biểu số 59/CK-NSNN phản ánh đầy đủ 04 mục lớn nhưng không chi tiết các mục nhỏ theo quy định của Thông tư 343 (mục B-I thiếu thông tin về dự phòng ngân sách).
- Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh 9 tháng năm 2020: Báo cáo được công khai không đi kèm báo cáo thuyết minh, phản ánh đầy đủ ba biểu về ngân sách địa phương theo quy định của Thông tư 343. Báo cáo bao gồm những thông tin so sánh với số liệu dự toán ngân sách được duyệt của cả năm và tình hình thực hiện cùng kỳ năm trước. Biểu số 59/CK-NSNN phản ánh đầy đủ 04 mục lớn nhưng không chi tiết các mục nhỏ theo quy định của Thông tư 343 (mục B-I thiếu thông tin về dự phòng ngân sách).
- Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách tỉnh cả năm 2020: Báo cáo này nằm trong Báo cáo số 322 về Tình hình thực hiện thu, chi ngân sách năm 2020; dự toán và phân bổ dự toán ngân sách năm 2021. Báo cáo được công khai kèm báo cáo thuyết minh. Báo cáo có biểu về dự toán thu, dự toán chi, bao gồm các thông tin so sánh với dự toán được duyệt và tình hình thực hiện năm trước nhưng không có biểu về cân đối thu chi, các biểu được công khai không theo mẫu của Thông tư 343. Phần liên quan đến dự toán và phân bổ dự toán ngân sách năm 2021 chưa có số quyết định, dưới dạng dự thảo nghị quyết, không có dấu đỏ/dấu giáp lai, không phải dự thảo trình cũng không phải dự toán được duyệt và không theo mẫu của Thông tư 343.

Tính tin cậy của các tài liệu được công khai

- Do không tiếp cận được tài liệu dự thảo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 trình HĐND tỉnh, tài liệu dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 đã được HĐND tỉnh phê duyệt và báo cáo quyết toán ngân sách tỉnh 2019 nên không có thông tin để phân tích.

Tính liên tục của tài liệu được công khai

- Báo cáo dự thảo dự toán ngân sách tỉnh trình HĐND tỉnh chỉ có của năm 2020 trên trang TTĐT của Sở Tài chính. Báo cáo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 đã được HĐND tỉnh phê duyệt và Báo cáo quyết toán ngân sách tỉnh năm 2019 có đường dẫn nhưng không tiếp cận được tài liệu, chỉ tiếp cận được các tài liệu của các năm trước đó (2019 và 2020 đối với dự thảo và 2018 và 2019 đối với tài liệu quyết toán).

Công khai các tài liệu được khuyến khích

- Trong 05 tài liệu được khuyến khích công khai, tỉnh không công khai bất kỳ một tài liệu nào.

2.3. Trụ cột về sự tham gia của người dân

- Trang TTĐT của Sở Tài chính có thư mục hỏi đáp, có email và có thể sử dụng được. Nhóm nghiên cứu đã tiến hành gửi thư qua địa chỉ email được cung cấp trên cổng thông tin điện tử của Sở Tài chính nhưng không nhận được phản hồi của Sở.
- Trang TTĐT của UBND tỉnh, HĐND tỉnh và Sở Tài chính không có thông báo và hướng dẫn người dân tham gia góp ý cho dự thảo dự toán ngân sách tỉnh năm 2021 trình HĐND tỉnh.
- Trang TTĐT của Sở Tài chính không công khai Quy chế và Quy trình cung cấp thông tin cho người dân của Sở.
- Trang TTĐT của UBND tỉnh, HĐND tỉnh và Sở Tài chính tỉnh không có đường link dẫn tới một loại công cụ mạng xã hội chính thức của tỉnh để trao đổi với người dân (Facebook, Zalo) và cũng không công khai biên bản kỳ họp/thảo luận về dự toán và phân bổ ngân sách của tỉnh năm 2021 (kỳ họp tháng 12/2020), không công khai báo cáo kết quả tổng hợp ý kiến, kiến nghị của cử tri trước kỳ họp HĐND tỉnh tháng 12 năm 2020 và không công khai báo cáo góp ý/báo cáo tổng hợp tiếp nhận ý kiến cử tri của MTTQ tỉnh trình kỳ họp HĐND tỉnh tháng 12/2020. Các trang TTĐT của tỉnh cũng không công khai báo cáo thẩm tra ngân sách của HĐND tỉnh.

3. Phương pháp khảo sát POBI 2020

POBI 2020 thực hiện khảo sát với 16 loại tài liệu ngân sách, trong đó có 11 tài liệu khảo sát để tính điểm POBI 2020 và 5 tài liệu khuyến khích công khai. Trong số 11 tài liệu khảo sát để tính điểm POBI 2020 có 7 loại tài liệu ngân sách bắt buộc phải công khai theo Luật NSNN 2015 và 4 tài liệu ngân sách cần phải công khai theo như thông lệ tốt của quốc tế.

Mức độ công khai, minh bạch ngân sách (tính là chỉ số công khai ngân sách POBI 2020) được xây dựng thông qua 6 tiêu chí là tính sẵn có, kịp thời, thuận tiện, đầy đủ, tin cậy và tính liên tục của các loại tài liệu ngân sách. Nội dung cụ thể của từng tiêu chí như sau:

Tính sẵn có: Tính sẵn có của các tài liệu ngân sách được xác định dựa trên việc công khai 10 tài liệu ngân sách trên cổng thông tin điện tử của UBND tỉnh và/hoặc trang thông tin điện tử của Sở Tài chính, HĐND tỉnh, Sở KH&ĐT tỉnh và MTTQ tỉnh.

Tính kịp thời (thời điểm công khai): Tính kịp thời được xác định thông qua *ngày công khai* hoặc *ngày đăng* các tài liệu ngân sách trên cổng thông tin điện tử của UBND tỉnh và/hoặc Sở Tài chính tỉnh.

Tính thuận tiện: Tính thuận tiện được xác định dựa trên định dạng tài liệu ngân sách được công khai trên cổng thông tin điện tử. Tài liệu công khai được coi là thuận tiện khi cho phép người sử dụng/người đọc có thể dễ dàng tái sử dụng các thông tin cho công việc của họ.

Tính đầy đủ: Tính đầy đủ được xác định dựa trên việc công bố đầy đủ số lượng các bảng biểu và nội dung của một số bảng biểu theo quy định tại Thông tư 343 đối với từng loại tài liệu ngân sách.

Tính tin cậy: Khảo sát đánh giá khả năng dự báo chính xác của dự toán ngân sách năm 2019 so với thực tế (quyết toán ngân sách năm 2019) theo phương pháp phân tích ngân sách gọi tắt là PEFA thường được các tổ chức quốc tế và các nước đang áp dụng.

Tính liên tục: Tính liên tục, thường xuyên trong việc công bố các tài liệu ngân sách được xác định dựa trên việc công khai đầy đủ các loại tài liệu Báo cáo dự thảo dự toán trình HĐND tỉnh, Báo cáo dự thảo dự toán đã được HĐND phê duyệt, và Báo cáo quyết toán ngân sách địa phương trong ba năm gần nhất.

Tổng số câu hỏi khảo sát POBI 2020 có tính điểm bao gồm **96** câu hỏi. Số điểm tối đa cho mỗi câu hỏi là 100 điểm. Xếp hạng POBI 2020 về kết quả công khai minh bạch ngân sách của địa phương được thực hiện theo thang điểm với 4 mức. Mức A: Từ 75 – 100 điểm quy đổi, được hiểu là mức độ công khai **ĐẦY ĐỦ**. Mức B: Từ 50 – dưới 75 điểm quy đổi), được hiểu là mức độ công khai **TƯƠNG ĐỐI**. Mức C: Từ 25 – dưới 50 điểm quy đổi, được hiểu là mức độ công khai **CHƯA ĐẦY ĐỦ**. Mức D: Từ 0 – dưới 25 điểm quy đổi, được hiểu là mức độ công khai **ÍT**.

Trọng số khi tính điểm POBI 2020

Theo chu trình ngân sách, Báo cáo tình hình thực hiện dự toán ngân sách Quý 1, 6 tháng, Quý 3 và cả năm 2020 chỉ được coi là loại tài liệu ngân sách. Vì vậy, để đảm bảo công bằng khi tính điểm, số điểm của các câu hỏi POBI 2020 cho Báo cáo 4 loại tài liệu này sẽ được tính bằng 50% tổng số điểm của từng câu hỏi.

Quy trình khảo sát POBI 2020

Khảo sát POBI 2020 đã được thực hiện qua 3 vòng khảo sát như sau:

- *Vòng thứ nhất*: Nhóm các đánh giá viên làm việc theo nhóm 2 người, tiến hành khảo sát độc lập POBI cho từng tỉnh, đưa ra các minh chứng. Sau đó, kết quả khảo sát vòng 1 được các đánh giá viên thực hiện so sánh, đối chiếu, kiểm tra lại kết quả. Kết quả khảo sát cuối cùng được thống nhất giữa hai đánh giá viên và được gửi tới cho nghiên cứu viên cao cấp.
- *Vòng thứ hai*: Nhóm nghiên cứu viên cao cấp sẽ thực hiện kiểm tra, thẩm định lại kết quả khảo sát POBI vòng thứ nhất do các đánh giá viên thực hiện. Nếu có các sai khác giữa kết

quả thẩm định của nghiên cứu viên cao cấp và kết quả khảo sát của các đánh giá viên thì kết quả chấm POBI sẽ được nhóm nghiên cứu kiểm tra, đối chiếu lại một lần nữa.

- *Vòng thứ ba:* Kết quả khảo sát POBI sau khi được nghiên cứu viên cao cấp thẩm định và đồng ý sẽ được gửi cho các tỉnh để tham vấn và xác nhận lại. Kết quả khảo sát POBI cuối cùng là sự tổng hợp của ba vòng khảo sát trên.